

Συμπληρώθηκε ήδη ένας χρόνος από τη νίκη του ΠΑ.ΣΟ.Κ. στις εκλογές του 1996. Η κυβέρνησή μας, χωρίς ταλαντεύσεις αλλά και με την απαραίτητη ευελιξία που συχνά απαιτούν οι ταχύτατα μεταβαλλόμενες συνθήκες, εφαρμόζει το πρόγραμμά της. Οι βασικές κατευθύνσεις της πολιτικής μας κατατέθηκαν το Σεπτέμβριο του 1996 στο λαό, ο οποίος και μας έδωσε την εντολή να τις εφαρμόσουμε.

Κύριοι άξονες αλλά και ακρογωνιαίοι λίθοι της πολιτικής μας παραμένουν:

- Ο εκσυγχρονισμός της κοινωνίας και του κράτους, με βαθιές τομές, τολμηρές μεταρρυθμίσεις και θεσμικές αλλαγές.
- Μια σύγχρονη και ανταγωνιστική οικονομία, που να μπορεί να ανταποκριθεί στις προκλήσεις της παγκοσμιοποίησης και του κοινού ευρωπαϊκού νομίσματος.
- Η όσο το δυνατόν ταχύτερη ένταξή μας στην ΟΝΕ, η οποία - όπως επανειλημμένα έχω τονίσει- αποτελεί μονόδρομο, αν θέλουμε να συμμετάσχουμε ισότιμα στα κέντρα αποφάσεων που θα καθορίσουν το μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρώπης γενικότερα.
- Η διατήρηση και υπεράσπιση του κράτους πρόνοιας, ως εγγύησης για την κοινωνική συνοχή και αλληλεγγύη, αλλά και η εξάλειψη εκείνων των στρεβλώσεων και των εκφυλιστικών φαινομένων που απομυζούν ζωτικούς για το κοινωνικό σύνολο πόρους προκειμένου να εξυπηρετήσουν συντεχνιακά ή πελατειακά συμφέροντα.

Το έργο που επιτελέστηκε στο διάστημα που μεσολάβησε δεν είναι ευκαταφρόνητο. Τις βασικές κατευθύνσεις που έχουμε χαράξει τις ακολουθούμε με συνέπεια, σταθερότητα, αποφασιστικότητα. Τα μέτρα που λαμβάνονται στους επιμέρους τομείς της κυβερνητικής δραστηριότητας όλο και περισσότερο πείθουν ότι υπακούουν σε ενιαία, συνεκτική λογική. Στην αποσπασματικότητα και τον τακτισμό αντιπαραθέτουμε τη μεθοδικότητα και την υπηρετήση στρατηγικών στόχων. Δείξαμε ήδη και το δείχνουμε καθημερινά ότι ο πολιτικός βίος της χώρας πρέπει να απαλλαγεί οριστικά από τη μάστιγα του «πολιτικού κόστους».

Η εποχή οπότε η α ή η β κοινωνική ομάδα, συντεχνία, ή δυναμική μειοψηφία μπορούσε να επιβάλλει τους όρους της στην πολιτική εξουσία τείνει να παρέλθει ανεπιστρεπτί, αν δεν έχει παρέλθει ήδη. Τα «θα» και οι παροχές με δανεικά χρήματα, τα οποία θα κληθούμε να πληρώσουμε υποθηκεύοντας το μέλλον της χώρας και των επόμενων γενεών, δεν μπορούν να συνιστούν πολιτική μιας κυβέρνησης που επαγγέλλεται τον εκσυγχρονισμό της κοινωνίας και την οριστική ένταξη της Ελλάδας στον βασικό πυρήνα των αναπτυσσόμενων χωρών της Ευρώπης.

Τα βασικά οικονομικά στοιχεία και μεγέθη εξελίσσονται ικανοποιητικά, χωρίς βέβαια αυτό να σημαίνει σε καμία περίπτωση ότι υπάρχουν περιθώρια για εφησυχασμό ή -ακόμη περισσότερο- για παρεκκλίσεις από την πορεία που ακολουθούμε.

Σημειώσαμε και σημειώνουμε σημαντικές επιτυχίες στον αγώνα για την εκπλήρωση των κριτηρίων του Μάαστριχτ, κάτι που

αναγνωρίζεται και από όλους τους διεθνείς οργανισμούς. Συνεχίζουμε και θα εντείνουμε την προσπάθεια για δημοσιονομική εξυγίανση, χωρίς την οποία καμία πολιτική σταθεροποίησης της οικονομίας δεν είναι δυνατόν να πετύχει. Η μάχη για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής και της φοροαποφυγής θα συνεχιστεί χωρίς ταλαντεύσεις και παλινδρομήσεις, όπως άλλωστε και η προσπάθεια περιστολής άσκοπων και αντιπαραγωγικών δαπανών. Βελτιώσαμε σημαντικά όλους τους οικονομικούς δείκτες. Κι' αυτό, δίχως να απεμπολήσουμε ούτε στιγμή την κοινωνική μας ευαισθησία, χωρίς την οποία οι ιδιότητές μας ως σοσιαλιστικού κόμματος και σοσιαλιστικής κυβέρνησης θα κινδύνευαν να μετατραπούν σε κενό περιεχομένου γράμμα.

Τα πελατειακά δίκτυα και οι συντεχνιακές νοοτροπίες παραμένουν σημαντικός -αν όχι ο κύριος- ανασχετικός παράγοντας στην προσπάθειά μας για εκσυγχρονισμό και ανάπτυξη. Το παράδειγμα του σχεδίου «Καποδίστριας» και των αντιστάσεων που συναντά είναι χαρακτηριστικό. Η αναγκαιότητα και η λειτουργικότητα των συνενώσεων βοά. Κι όμως, ακόμη κι αυτό το περίπου αυτονόητο μέτρο πρέπει να περάσει από τις συμπληγάδες του παραγοντισμού και των κατεστημένων μικροσυμφερόντων. Όπως και σε άλλες αντίστοιχες περιπτώσεις πάντως, οι διαμαρτυρίες, αν και συχνά θορυβώδεις, ελάχιστα πείθουν τους πολίτες, όπως άλλωστε δεν τους πείθουν και τα ήξεις-αφήξεις επιχειρήματα των περισσότερων κομμάτων της αντιπολίτευσης. Η μέθοδος της τυφλής «αντιπολίτευσης για την αντιπολίτευση» είναι πια οριστικά ξεπερασμένη, ελάχιστα ελκτική για τον κουρασμένο από στείρες αντιπαραθέσεις πολίτη.

Οι σχέσεις μας με την Τουρκία εξακολουθούν να αποτελούν το κατεξοχήν ακανθώδες ζήτημα της εξωτερικής μας πολιτικής. Η διαρκής οξύτητα, η χωρίς όρια κούρσα των εξοπλισμών και η στρατηγική της έντασης είναι δρόμοι αδιέξοδοι. Το κοινό ανακοινωθέν της Μαδρίτης υπήρξε θετικό βήμα. Δεν έχουμε, βέβαια, την αυταπάτη ότι λύθηκαν οι εκκρεμότητες με την Τουρκία, ή ότι οι σχέσεις των δύο χωρών θα εξομαλυνθούν από τη μια μέρα στην άλλη. Ωστόσο, ιδιαίτερα στα σημερινά διεθνή συμφραζόμενα, η ακινησία και η παθητικότητα θα ήταν ολέθριες. Επιλέξαμε τον μόνο δρόμο που παράγει αποτελέσματα στην εξωτερική πολιτική: την επιθετική πρωτοβουλία, την κίνηση, και όχι την αδράνεια. Προσπαθούμε να επηρεάζουμε θετικά για μας τις διεθνείς εξελίξεις, και όχι να παραμένουμε παθητικοί ή απλώς διαμαρτυρόμενοι παρατηρητές τους.

Οι δρόμοι για την ειρήνη και για τη φιλία των λαών χαράζονται πάντοτε με δυσκολία. Θέλει υπομονή και τόλμη -για να παραφράσω τον γνωστό στίχο- η προσέγγιση με τη γειτονική μας χώρα, προσέγγιση που τελικά θα αποβεί προς όφελος και των δύο. Ήδη η διεθνής κοινότητα δείχνει να εκτιμά τις κινήσεις μας προς αυτή την κατεύθυνση. Η εικόνα της χώρας μας γίνεται καθημερινά και καλύτερη στο εξωτερικό. Η Άγκυρα είναι εκείνη που βρίσκεται -και θα βρίσκεται όλο και πιο συχνά- στη δύσκολη θέση να πρέπει να αποδείξει ότι συμμορφώνεται με «το πνεύμα της Μαδρίτης».

Η ανάγκη να είμαστε έτοιμοι ώστε να αντιμετωπίσουμε οποιαδήποτε απειλή είναι δεδομένη. Ταυτόχρονα όμως,

οφείλουμε να αντιληφθούμε ότι δεν υπάρχει καλύτερη άμυνα από τη διαμόρφωση και τη διατήρηση φιλικών σχέσεων με όλες τις όμορες -και όχι μόνο- χώρες. Η πολιτική της υπερήφανης απομόνωσης και του «αναδελφισμού», η αίσθηση ότι όλοι μας υποβλέπουν και μας εχθρεύονται, είναι αδιέξοδη, καταστροφική. Ζούμε σε διεθνές περιβάλλον όπου κανείς δεν μπορεί να επιβιώσει - και πολύ περισσότερο να προοδεύσει και να ευημερήσει - μόνος του. Είδαμε που οδηγήθηκαν χώρες οι οποίες προσπάθησαν να ακολουθήσουν παρόμοιους δρόμους. Λαμβάνοντας υπόψη το ρόλο που διαδραματίζουν οι ΗΠΑ στη διεθνή σκηνή, φροντίζουμε να διατηρούμε τις σχέσεις μας μαζί τους σε υψηλό επίπεδο. Το 1912-1913 και το 1916-1918, αλλά και το 1897 και το 1922, θα μας θυμίζουν πάντοτε ότι η Ελλάδα μεγαλούργησε μόνο όταν είχε τις σωστές συμμαχίες, ενώ αντίθετα γνώρισε οδυνηρές ήττες όταν βρέθηκε διεθνώς απομονωμένη.

Έχουμε το μεγάλο προνόμιο να είμαστε η μόνη χώρα των Βαλκανίων που είναι μέλος τόσο της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και του NATO, τη στιγμή που οι περισσότερες χώρες προσπαθώντας να γίνουν δεκτές στους δύο αυτούς οργανισμούς. Το συγκριτικό αυτό πλεονέκτημά μας θα είναι κρίμα να το αφήσουμε αναξιοποίητο, ανοίγοντας με επιπολαιότητα μέτωπα με τους γείτονές μας και μετατρέποντας τον εαυτό μας σε μέρος του βαλκανικού προβλήματος, ενώ μπορούμε να είμαστε ο προνομιακός, οικονομικός, πολιτικός και πολιτισμικός εταίρος των γειτόνων μας.

Οι Δημοτικές και Νομαρχιακές εκλογές είναι πολιτική μάχη που θα κληθούμε σύντομα να δώσουμε, αλλά και καλή ευκαιρία για νέου είδους και νέας ποιότητας συγκλίσεις και συσπειρώσεις, βασισμένες σε προγράμματα και σε καταξιωμένα πρόσωπα, και όχι σε μικροκομματικούς υπολογισμούς και παραλυτικές ισορροπίες.

Λίγο πριν το 2000 βρισκόμαστε αντιμέτωποι με μεγάλες προκλήσεις. Μόνο κερδίζοντας το στοίχημα του εκσυγχρονισμού

Έχω τονίσει και με άλλες ευκαιρίες ότι ο τόπος έχει ανάγκη από ισχυρή και αποτελεσματική κυβέρνηση, που να συνεργάζεται αρμονικά και συντονισμένα με την Κοινοβουλευτική Ομάδα. Επιδίωξή μας είναι να αποτελεί το Κοινοβούλιο ουσιαστικό βάθρο της δημοκρατίας, αποφασιστικής σημασίας παράγοντα στην άσκηση της εξουσίας, αντίδοτο στη γενικευμένη και πανθομολογούμενη - όχι μόνο στη χώρα μας αλλά και παγκοσμίως- κρίση των αντιπροσωπευτικών θεσμών.

Δεν θέλουμε μια Βουλή που να λειτουργεί ως απλός μηχανισμός επικύρωσης προειλημμένων αποφάσεων, ούτε Βουλευτές άβουλους, που καλούνται να ψηφίζουν ό,τι τους ζητηθεί. Μέσα από αυτό το πρίσμα και στο πλαίσιο των κοινών προσπαθειών

μας για αναβάθμιση του ρόλου του Βουλευτή, καθιερώνεται - και θα ισχύσει άμεσα - η υποχρέωση των Υπουργών να καλούν τους Βουλευτές του αντίστοιχου ΚΤΕ, να τους ενημερώνουν, να συζητούν μαζί τους το περιεχόμενο και τη λογική της νομοθετικής πρωτοβουλίας που προτίθενται να αναλάβουν, ή των σημαντικών τροπολογιών που σκοπεύουν να καταθέσουν. Παράλληλα, το γεγονός ότι οι ΚΤΕ θα αντιστοιχούν πλέον στις έξι Διαρκείς Κοινοβουλευτικές Επιτροπές πιστεύω ότι θα συμβάλει στην αναβάθμισή τους, στο να γίνει ο ρόλος τους πιο ουσιαστικός.

Τα ήδη υπάρχοντα όργανα, το Προεδρείο της Κ.Ο. και οι Κοινοβουλευτικοί Εκπρόσωποι, των οποίων η εκλογή από την ίδια την Κοινοβουλευτική Ομάδα είναι ήδη κατακτημένη πρακτική, θα πλαισιώνονται και θα υποστηρίζονται στο εξής όχι μόνο από τον Υπουργό παρά τω Πρωθυπουργώ κ. Πασχαλίδη, αλλά και από τους Βουλευτές Επικρατείας Γ. Σουλαδάκη και Σ. Μανίκα. Οι δύο Βουλευτές, που είναι ταυτόχρονα και μέλη του Ε.Γ., θα λειτουργούν ως σύνδεσμοι της Κ.Ο. με το κόμμα και τον Πρόεδρο της Κυβέρνησης, χωρίς σε καμιά περίπτωση να υποκαθιστούν το Προεδρείο, του οποίου άλλωστε κάθε μέλος θα αναλάβει σύντομα συγκεκριμένες ευθύνες.

Η σωστή ισορροπία μεταξύ Κόμματος, Κοινοβουλευτικής Ομάδας και Κυβέρνησης παραμένει πάντοτε το ζητούμενο. Αναμφισβήτητα, όσα έχουν γίνει και όσα εξαγγέλλονται σήμερα αποτελούν βήματα προς αυτή την κατεύθυνση. Προβλήματα που συνδέονται με το συντονισμό και την αξιοποίηση της Κ.Ο. εξακολουθούν ασφαλώς να υπάρχουν. Η απαραίτητη

Πριν ένα χρόνο είχα πει στην Κ.Ο. ότι «είναι στις προθέσεις μου να συναντώ τους Βουλευτές κατά περιφέρειες και να ανταλλάσσουμε απόψεις για όλα τα ζητήματα». Συναντήσεις με τους Βουλευτές έγιναν βέβαια καθ' όλη τη διάρκεια της προηγούμενης κοινοβουλευτικής περιόδου, αλλά μόνο κατά Διαρκείς Κοινοβουλευτικές Επιτροπές. Αυτή τη φορά πάντως δεσμεύομαι οριστικά ότι κατά τη διάρκεια της κοινοβουλευτικής περιόδου θα συναντηθώ διαδοχικά με τους Βουλευτές των 13 περιφερειών.

Στις συναντήσεις μας αυτές θα έχω την ευκαιρία να ενημερωθώ και να συζητήσω μαζί σας για τα ιδιαίτερα προβλήματα και τις ανάγκες κάθε περιοχής, για τυχόν παραλείψεις ή λάθη στην εφαρμογή της πολιτικής μας.

Έχουμε μπροστά μας άλλα τρία χρόνια κυβερνητικού έργου. Θα πετύχουμε τους στόχους μας μόνο αν ανανεώνουμε διαρκώς τις ιδίες μας τις δομές μας και τις πρακτικές μας, μόνο αν σφυρηλατούμε καθημερινά την ενότητά μας, ενισχύοντας παράλληλα τους δεσμούς μας με τις πιο πρωτοπόρες και ανήσυχες δυνάμεις της ελληνικής κοινωνίας. Στόχος μας δεν είναι η «διακυβέρνηση για τη διακυβέρνηση». Επιδιώκουμε να κυβερνάμε μόνο στο βαθμό που πιστεύουμε ότι μπορούμε να εγγυηθούμε τη βιώσιμη ανάπτυξη και την κοινωνική αλληλεγγύη, τον εκσυγχρονισμό και την ισχυρή παρουσία της χώρας στα διεθνή κέντρα αποφάσεων. Στην πορεία αυτή, οι Βουλευτές του ΠΑΣΟΚ καλούνται να αναλάβουν το μερίδιο των ευθυνών που τους αναλογεί, να παίξουν αποφασιστικό ρόλο.

Το έργο που έχουμε επωμιστεί, το εγχείρημα που φιλοδοξούμε να φέρουμε εις Πέρας, είναι τόσο μεγάλο και δύσκολο, ώστε έχουμε ανάγκη από όλες τις ζωντανές και παραγωγικές δυνάμεις της ελληνικής κοινωνίας, που θα ήθελαν και θα μπορούσαν να το στηρίξουν και να το πλαισιώσουν. Το κόμμα μας οφείλει να απαλλαγεί από ορισμένες συνήθειες και πρακτικές του παρελθόντος, να στοιχιστεί με τις ανάγκες της νέας Ελλάδας, την οποία προσπαθούμε να δημιουργήσουμε. Το ΠΑΣΟΚ ασφαλώς είναι και θα είναι η ραχοκοκαλιά του νέου συνασπισμού κοινωνικών και πολιτικών δυνάμεων που θέλουμε να οικοδομήσουμε. Αποτελεί παράγοντα «εκ των ων ουκ άνευ» αλλά όχι και επαρκή για τη διαμόρφωση της απαραίτητης νέας πλειοψηφίας κοινωνικών και πολιτικών δυνάμεων. Το νέο

συλλογικότητα μένει ακόμη να κατακτηθεί. Παραμένει πάντοτε πεπτοίθησή μου πως η Κυβέρνηση πρέπει να αισθάνεται καθημερινά την παρουσία, τη δράση και τη δύναμη των Βουλευτών ενώ και η Κ.Ο. με τη σειρά της οφείλει να ενισχύει και να στηρίζει την κυβέρνηση στην υλοποίηση του έργου της.